

درس ششم - آرش کمانگیر

واژگان

<p>تیزبال : سریع - تیز پرواز تحقیر : کوچک شمردن پیشنهاد : نظر - رای بی تابی : بی قراری اندوهگین : غمگین - غصه دار بردباری : صبر - شکیبایی ماهر : زبر دست افراسیاب : فرمانده ی سپاه توران کمان : ابزار تیراندازی سامان دادن : منظم کردن پولادین : ساخته شده از فولاد دیرین : قدیمی چست : چالاک و چابک بران : برنده - تیز پهن : گسترده - پهناور گوارا : خوب و لذت بخش جاودانی : همیشگی گریزان : شتابان تندر : صدای رعد زیر گوشی حرف زدن : بیچ بیچ کردن نیم روز : میان روز</p>	<p>نقص : عیب - کمی و کاستی نبر : جنگ آشتی : دوستی - صلح گهر : مخفف گوهر - مروارید استوار : پابرجا - پایدار فرود آید : پایین بیاید چاره : راه حل - تدبیر سرینجه : نیرومند - توانا خاور : مشرق پایداری : ایستادگی - مقاومت قامت : قد و بالا - اندازه بامداد : صبح زود - اول صبح رشید : راست قامت - دلاور تناور : تنومند - قوی زمزمه : آوازی زیر لب و آهسته خرم : شاد - خوشحال چابک : تند و سریع وارونه : برعکس منتظر : چشم به راه بازوان : بازوها گام : قدم</p>
---	---

هم خانواده :

<p>منتظر : انتظار توانا : توانایی - توان نقص : ناقص</p>	<p>تحقیر : حقارت - حقیر ماهر : مهارت مشکل : اشکال</p>
---	---

مخالف

<p>نهانی : آشکار نازک : ضخیم دیوانه : عاقل شیرین : تلخ تیره : روشن توانا: ناتوان</p>	<p>پیروزی : شکست ناامید : امیدوار سختی : آسانی آشتی : قهر خاور : باختر محکم : سست</p>
--	---

کلمات املایی

طولانی - سپاه توران - افراسیاب - جیحون - بی تابی - قامتی رشید - استوار - نقص و عیب - تناور - تیغه ی شمشیر - گهر - چست و چابک - وزنده - غران - گریزان - گوهر فشانی -

- مرز را پرواز تیری می دهد سامان
- گر به نزدیکی فرود آید خانه هامان تنگ آرزومان کور
- از بین خواهد رفت
- ویر ببرد دور تا کجا تا چند
- اگر تا دور دست پرواز کند تا کجا ؟ چه مقدار ؟
- کو بازوی پولادین و کو سرپنجه ی ایمان
- آن بازوی نیرومند کجاست و آن ایمان قوی
- جان خود را در تیر کرد آرش
- تمام توان خود را به تیر منتقل کرد

دانش زبانی

- جمله از یک یا چند کلمه تشکیل می شود و پیام کامل را به شنونده انتقال می دهد
- به کار بردن کلمه در انواع جمله : رادیو
- امروز رادیو خریدم . (جمله خبری)
- چه رادیوی زیبایی ! (جمله تعجبی)
- رادیو را خاموش کن . (امری)
- رادیو را کجا گذاشتی ؟ (پرسشی)
- گاهی اوقات دو جمله با یک حرف به هم وصل می شوند و معنی دو جمله را به هم ارتباط می دهند . به این حرف نشانه ی ربط یا پیوند می گویند .
- در آنجا دست به دعا برداشت .
- با خدای خود زمزمه کرد .
- در آنجا دست به دعا برداشت و با خدای خود زمزمه کرد .
- در این مثال دو جمله بالا با حرف ربط (و) به هم ربط داده شده اند .

• نکات نگارشی :

- در هنگام تصویر خوانی و نوشتن متن با توجه به تصویر به نکات زیر دقت کنید
- سعی کنید آنچه دیده اید را در نوشته ی خود بیاورید .
- به درست نویسی شکل کلمات و املا توجه داشته باشید .
- نشانه های نگارشی را رعایت کنید .
- شعر باز باران : گلچین گیلانی
- باز باران با ترانه با گهرهای فراوان می خورد بر بام خانه
- باز باران با صدایی آهنگین ، با دانه های مثل مروارید بر سقف خانه می خورد
- می شنیدم از پرند از لب باد وزنده داستان های نهانی رازهای زندگانی
- صدای زیبای پرند را می شنیدم ، صدای باد که در حال وزیدن بود می شنیدم و از این صداها رازهای زیبایی درباره آفرینش و زندگی به گوشم می رسید

برق چون شمشیر بران پاره می کرد ابرها را تندر دیوانه غران چنگ میزد ابرها را
رعد و برق مثل یک شمشیر تیز ابرها را پاره می کرد . رعد و برق مثل یک دیوانه ی در حال فریاد انگار به ابرها مشت می زد

جنگل از باد گریزان چرخ ها می زد چودریا دانه های گرد باران پهن می گشتند هر جا جنگل در اثر این باد شدید مثل امواج دریا به این طرف و آن طرف می رفت . دانه های باران هم به زمین می خوردند و می ترکیدند سبزه در زیر درختان رفته رفته گشت دریا توی این دریای جوشان جنگل وارونه پیدا سبزه های زیر درختان در اثر جمع شدن آب دریا به زیر آب رفتند . و توی این آب جمع شده که مثل دریا شده بود عکس جنگل برعکس افتاده بود

می شنیدم اندر این گوهر فشانی رازهای جاودانی پندهای آسمانی در این باریدن قطره های مثل گوهر و مروارید من اسرار مهم و ماندنی و حرف های زیبای آسمانی و خدایی می شنیدم پیش چشم مرد فردا زندگانی خواه تیره خواه روشن هست زیبا در نظر کسی که به آینده امیدوار است زندگی چه راحت و زیبا و چه سخت بسیار زیباست

*****

پرسش های متن درس

- ۱- جمله های در هم ریخته را مرتب کنید .
ماهر - ایرانی - آرش - فداکار - کمانگیر - است - تیر انداز
کار - بازرگان - این - تعجب - طوطی - کرد - از
- ۲- جاهای خالی را با واژه های درست کامل کنید .
می شنیدم اندر این ..... رازهای ..... آسمانی
بشنو از من ..... کودک ..... پیش چشم .....
- ۳- معنی کلمات زیر را بنویسید .
تناور : تیغه : چاره : قامت :
خاور : ماهر : سرپنجه : رشید :
- ۴- جمله های زیر با حرف ربط (و) را به هم ربط دهید .
- تیر از کوه و دشت و دره گذشت .
- در کنار رود جیحون بر تنه ی درخت تناوری نشست .
۵- در متن زیر غلط های املائی را پیدا کنید و صحیح آن را بنویسید.
توران به فرماندهی افراسیاب از رود جیهون گزشته بود .
روزگار به سختی می گذشت و چارای جز بردباری نبود .
آرش کمانگیر تیر انداز ماهر ایرانی خود را برای پرطاب نیزه آماده کرد.
- ۶- برای کلمه های زیر هم خانواده بنویسید.
ماهر : منتظر : نقص : تحقیر : مشکل :
- ۷- مخالف کلمه های زیر را بنویسید.
قهقهر : اندوهگین : طولانی : دشوار:
پیروزی : برهنه : بلند : توانا :
- ۸- مفهوم عبارت (مرز را پرواز تیری می دهد سامان) چیست .
- ۹- به جای کلمات مشخص شده کلمه ای بنویسید که معنی جمله تغییر نکند
الف (پهلوان ایرانی تیری به سوی خاور .....) پرتاب کرد.
ب (آرش بازوانی پولادین .....) داشت.

۱۰- مفرد کلمات زیر را بنویسید .

جوانان ..... ایرانیان ..... بازوان ..... خطرات .....

۱۱- کلمه های مخالف را در جمله های زیر پیدا کن و زیر آنها خط بکش.

- از صبح تا شب کار می کنم.
- پایان شب سیه، سپید است.
- وقتی از بالای برج میلاد به پایین نگاه می کنم، چیزهای بزرگ را کوچک می بینم.

۱۲- تصویر زیر بیانگر کدام ضرب المثل است؟

۱۳- کدام یک از گزینه های زیر جمله نیست .

الف (به تو گفتم از من دور شو .

ب) شنیدم

ج) ساعت چهار و نیم

د) آفرین

۱۴- کدام واژه با بقیه هماهنگی ندارد .

الف (کشتی

ب) ناخدا

ج) بادبان

د) حکیم

۱۵- بیت زیر از چند جمله تشکیل شده است .

توانا بود هر که دانا بود

ز دانش دل پیر برنا بود

الف (سه

ب) دو

ج) چهار

د) پنج

۱۶- کدام واژه جمع است .

الف (بیابان

ب (پهلوان

ج) ایران

د (جانوران

۷- قهر: آشتی	۱- آرش کمانگیر تیرانداز ماهر خودکار ایرانی است
دشوار : آسان	بازرگان از این کار طوطی تعجب کرد
پیروزی : شکست	۲- گوهرفشانی - زندگانی - پندهای آسمانی - کودک من
برهنه : پوشیده	- مرد فردا
توانا: ناتوان	۳- تناور: تنومند
۸- تیر وضعیت مرز را مشخص می کند	تیغه : لبه ی برنده شمشیر
۹- مشرق- بسیار محکم مانند فولاد	چاره : راه حل
۱۰- جوان - ایرانی - خطر - بازو	قامت : قد و بالا
۱۱- صبح - شب	خاور : مشرق
سیه - سپید	ماهر : زبردست
بالا - پایین	سرپنجه : نیرومند
بزرگ - کوچک	رشید : دلاور
۱۲- با یک گل بهار نمی شود	۴- تیر از کوه و دشت و دره گذشت و در کنار رود
۱۳- گزینه ج	جیحون بر تنه ی درخت تناوری نشست
۱۴- گزینه د	۵- گذشته - چاره ای - ماهر - پرتاب
۱۵- گزینه الف	۶- ماهر : مهارت
	منتظر : انتظار
	نقص : ناقص
	تحقیر : حقارت - حقیر
	مشکل : اشکال